

Egy titkár nyugdíjba megy...

Az Autófer Vállalat pártszervezetének neve az elmúlt egy-két hónapban többször is szóba került a városi pártbizottságon. Említették példaként a pártban most folyó szervezeti átalakításra, hiszen Szegeden az elsők között jött létre itt pártbizottság a pártvezetőség örökébe lépve. Elhangzott az is, hogy ez évtől új titkár irányítja a több mint 80 fős párttagság munkáját. S miközben a választások — vagy ahogy a mozgalmi nyelv fogalmaz: a nemzedékváltás — tapasztalatai kerültek szóba, elhangzott egy személyre szóló vélemény is — a most leköszónó, nyugdíjba készülő titkár, *Bús Miklós* munkája példa lehet a fiatalok számára. Nyugodt, higgadt vezető, aki minden beosztottjával, munkatársával megtalálja a megfelelő hangot, s akkor sem jön zavarba, ha hirtelen támadt nehézségek gátolják a munkát.

Mitagadás, az egy mondatba szorított, rövidke jellemzés „felpiskálta” a mozgalommal foglalkozó zsrunalisztakíváncsiságot. Már csak azért is, mert napjainkban a gazdasági nehézségekre, külső, belső, s kitudja még miféle okokra hivatkozva, inkább csak ideges vezetőkről, feszült légkorról pörgetik elé a panaszokat — járjak gyárban, intézményben, vagy akár nebulókat okító iskolák udvarán.

Nos, ami a nyugodtságot illeti, bizony igazat mondtak — állapíthatam meg beszélgetésünk első percei után. Még a meglepetést is — „Nocsak, rólam akar írni? Hát nem vittem én végbe világrengető nagy dolgokat” — ... szóval a meglepetést csak halkán vetette oda. Amikor pedig a múltból faggatta az első kérdés, egy mosollyal indította válaszát:

— Épp a napokban készítettem egy kis magánleltárt. Negyven éve dolgozom az Autójavító Vállalatnál, valamikor motorszerezőként normás, számlázási csoportvezető, anyaggazdálkodó, raktárvezető — hogy csak néhányat említsek ezek közül. Most pedig munkaügyi osztályvezetőként készülő nyugdíjba.

— A felsorolásból kimaradtak a pártmegbízatások...

— Mert soha nem voltam függetlenített pártmunkás. Mindig a munka mellett láttam el a különböző tisztségeket, így 1979-től a párttitkári feladatokat is. Ez nem okozott különösebb gondot, hiszen úgy érzem, hogy munkatársi kapcsolataim az eltelt évtizedek során mindig jók voltak, szót tudtam érteni a legkülönbözőbb beosztásokban, szakmákban dolgozó emberekkel is. No persze enélkül aligha lehet szerintem az elvárásoknak megfelelő pártmunkát végezni.

— A sok-sok év alatt bizonyára felállított tapasztalatai alapján egy saját értékrendet is. Erre alapozva miként foglalná össze egy viszonylag kis munkahelyen, kis pártszervezetben végzendő titkári munka lényegét?

— Szerintem a legfontosabb olyan légkör megteremtéséért dolgozni, amelyben az emberek jól érzik magukat, fegyelmezett munka folyik, és minden hasznos kezdemé-

nyezésnek teret adnak. De mondhattam volna így is: ahol az őszinteség és a bizalom a döntő.

— Mintha napjainkban épp a jó közérzet veszne ki leghamarabb...

— Mert mi magunk is sokat teszünk azért, hogy feszültebbé, idegesebbé váljanak kapcsolataink. Néha már úgy tűnik, minden erőnket a siránkozásra, a gondok felmagyarázásra pazaroljuk, ahelyett, hogy a valóban hasznos munkára fordítanánk. S ami még ehhez kapcsolódik — mintha elfelejtettünk volna örülni. A mainál sokkal nehezebb körülmények között egy-egy apró siker is meghozta a boldogságot. Ma pedig... Önmagunkat tépdessük, okkal, ok nélkül. Nem mondom én azt, hogy becsüljük le az előttünk álló feladatokat. Dehogy. Ám látni kéne azt is, milyen eredményeket értünk el.

A leírtakból ugye kiderült, hogy a nyugodt hang e témához érve kissé élesebbé vált. No persze csak egy röpke percig, majd újra a munkában eltöltött évtizedek tapasztalataival sorolta a mozgalmi emlékek tényeit.

— Napjainkban mind gyakrabban szóba kerül a párttagok példamutatásának fontossága. S ez így helyes. Titkári munkám során én is igyekeztem a vezetőséggel egyetértve úgy építgetni pártszervezetünket, hogy valóban a legjobban dolgozók kaphassák meg a tagkönyvet. Ne vegye szerénytelenségnek, de ma úgy érzem, olyan párttagság dolgozik az Autófernél, amely alkalmas a magasabb követelmények szerint megszabott feladatok ellátására is. S az sem vall szégyent, akit poszttra állítanak. Ez talán még a kádarmunkánkat is minősíti. Mint ahogy az a tény is, hogy nálunk valamikor csak egy alapszervezet dolgozott, később már pártvezetőséget is létrehoztunk, s most már pártbizottság irányítja a mozgalmi munkát.

— Pártbizottság, amelynek új titkára van...

— Hát igen. Negyven év hosszú idő, s ma már a nyugdíjra készülök. Április közepén dolgozom utoljára, majd júniustól papíron is nyugdíjas leszek. Addig persze ugyanúgy, mint negyven év alatt... Mert hát a munka nem állhat meg — hallom búcsúzáskor. S tudom, számára valóban így természetes.

BÁTYI ZOLTÁN

NYIKOLAJ TYIHONOV

Föld

I.
A tölgyön fülemüle-gyilkos,
Ájtatos-Aljoska — kuvik.
Harmonika-jajra járják itt most
Csörgődobra ők dübögik.

S vízitündér hallgatja — bongva
Vízfenékről hogy zeng Kityezs,
S áll túlhan, görbén, mint a donga
Az égerbotos kisöreg.

Bűvöl-bájol medveoróval,
Simbolyog, mint a gyertyaláng,
Vállain hol rongyok redője,
Hol meg rogyasztja kőbrokát.

Tán vihar dönt tölgyet, azt hallja,
Tán az égbolt szólt ekkorát —
Nem, a sutban szendergő Ilja
Verte le hársfabocskorát.

II.
Kavarj s keverj guszlit s keresztet,
Harangszóval csatarobajt.
Düh, szánalom, bánat — mi lesz ez?
Sólymok nyarán túl e moraj.

Halni, vállalni, vállnak vállat!
Falut rebbent fel új falu.
Hová te, se madár, se állat?
Oroszföld, ez a láng befut.

Szószerk billent meg és csapszék lett —
Minden férfi asszonya te,
Nem elég a világ s az élet —
Fenekig idd, s előlről kezd!

(Szilágyi Ákos fordítása)

Munkalehetőségtől a komfortig

SZÖVETKEZETEK ÉS A FALUSI EMBEREK

Különösebb bizonyítást nem igénylő tény, hogy manapság nálunk a községekben lakók létfeltételeire, életmódjára hatással alapvetően a helyi körülmények vannak. Ezeknek a körülményeknek alakításáért, milyenségéért sokat tehetnek a termelőszövetkezetek, amik döntően meghatározzák a falvak lakóinak életvitelét determináló úgynevezett helyi gazdasági eltartó erőt. Hogy milyen ez, s hogy mit tesznek, tehetnek a szövetkezetek a Szeged környéki községekben élőkért, erről beszélgettünk a napokban Haskó Pállal, a Csongrád Megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége titkárával.

tására hoznak létre új munkaalkalmakat (például melléküzemágakkal; munkaigényes kultúrák bevezetésével; szerződéses termeltetéssel), de ez csak részben szolgálja a helyi, a községi munkalehetőségek bővítését; a falvak népességmegtartó képességének fokozását.

Amihez számtalan más módon járulnak hozzá a mezőgazdasági és szakszövetkezetek. Szeged környékén hamar rájöttek arra, hogy csak akkor tudnak igazán fejlődni, ha a szövetkezetek nem szigetelődnek el, hanem szervesen beépülnek a falu életébe, a község szervezetébe. A legfényesebb és sokat emlegetett példa erre Zsombón van, de más településeken is jelentős, fontos erőfeszítéseket tesznek a helyi szövetkezetek azért, hogy a község fejlődjön, az ott élők jobb körülmények közé kerüljenek, élet színvonaluk magasabb legyen. A falun való letelepedés alapjainak megteremtéséhez többféle módon is hozzájárulnak. A pusztamérgesi iskolának például területet, felszerelést adott a helyi szövetkezet, hogy a gyerekek önálló gazdálkodással próbálkozhassanak, megszerethessék, megtanulhassák a mezőgazdasági munkát. A fiatalokat lakásépítési támogatásokkal, kölcsönökkel igyekeznek letelepíteni a falvakban a szövetkezetek is. Az építkezésekhez kialakított telkek köznevelésében, igen jelentős szerepet vállalnak a legtöbb községben a mezőgazdasági üzemek. A gázvezetékhalózat kiépítése például szinte elképzelhetetlen lenne a közreműködésük nélkül, jelentős anyagi áldozatot hoznak, erőgépeket adnak, munkát végeznek azért, hogy mind több helyre bevezessék a gázt. De részt kérnek a vízvezetéképítésből, a villamosításból, az utak karbantartásából is. S remélhetőleg lesz majd szerepük a következő években a falvak egyre aktuálisabb gondjának megoldásában, a szennyvízelvezető rendszerek kiépítésében is.

Az infrastruktúra fejlesztésének feladatai mellett sok mást is felvállalnak a helyi társadalmi teendőkből a Szeged környéki gazdaságok. A letelepülésben támogatott fiatalokhoz hasonlóan figyelnek a szövetkezetek idősebb tagjaira is, próbálják segíteni őket.

Többhelyütt jó az együttműködés e téren a helybéli tanácsokkal, s ily módon könnyítődik a szociális gondozás, az idősök napközi otthonainak működtetése. Az öregedőknek juttatott természetbeli és pénzbeli támogatás jelentős, de mellette marad még arra is, hogy a munkaképes tagok (például a nagycsaládosok) segítségére, a dolgozók egészségvédelmére is jusszon. A prevenció, a betegségmegelőzés fontosságának felismerése diktálja, hogy a jövőben az üzemorvosi rendelések szervezésére több gondot kívánunk fordítani a szövetkezetekben is. Közvetve pedig olyan gesztusokkal is hozzájárulnak a térségben élők egészségének védelméhez a környékbeli szövetkezetek, mint például legutóbb azzal, hogy a szegedi orvosegyetemnek korszerű szívizvsgáló gépe megvásárlásához 1 millió 200 ezer forintot adtak össze. A szövetkezeti tagok egészségének védelmére regenerálódásuk érdekében fejlesztik üdülőiket, bővítik a pihenési, szórakozási lehetőségeket. A hagyományossá vált országházi-kultúráló kirándulások szervezése mellett a szövetkezetek többsége minden tőle telhetőt igyekszik megtenni a művelődés, a sport helyi lehetőségeinek támogatására is.

Anyagi erejéhez mérten minden termelő- és szakszövetkezet áldoz a helyi kultúrára, sportra. Zsombóttól Szaty-magiz, Sándorfalvától Üllésig, sok-sok jó példa bizonyítja, hogy az iskolának, a művelődés helyi létesítményeinek építéséhez, felújításához, üzemeltetéséhez, az öntevékeny művészeti csoportok, népi együttesek működéséhez, a falusi sportkörök létesítéséhez jelentős támogatást adnak. Mert világosan látják, hogy ebben a természeti adottságoktól cseppet sem elkényeztetett környezetben sokoldalúnak kell lenni az embereknek. Ezért fontosak a szakmai műveltséget gyarapító kertbarát körök éppúgy, mint a népi hagyományok új kezdeményezéseivel összekötött felelevenítései (például a kispárbarkácsolók közös bemutatóra szólított találkozók szervezése; az ezüstkalászos gazdatanfolyam jó hagyományainak továbbvitele vagy a fiataloknak szervezendő tanácsakadémia). Amikben próbálnak részt kérni, vállalni egyre sokoldalúbban a helyi mezőgazdasági üzemek is, hiszen egyre világosabbá válik, hogy mennyire fontos mindenféle további előrelépéshez a közösségteremtő szerep visszaállítása, a népesség műveltségének növelése.

A gazdasági eltartó erő fokozása, az infrastruktúra, az ellátás fejlesztése, a komfort megteremtése, az oktatási-művelődési lehetőségek biztosítása — vagyis a falvakban lakók életvitelét, életmódját meghatározó, befolyásoló tényezők mind-mind adnak feladatokat a helyi gazdálkodó egységeknek is. Közülük is elsősorban a termelő- és szakszövetkezeteknek. A népességmegtartás, a települések fejlődése Szeged környékén is jelentős mértékben rajtuk múlik. Mert a falusi ember — ahogyan az újkéletű népi mondás tartja — a térszere, az áfészre és a takarékszövetkezetekre támaszkodik.

SZABÓ MAGDOLNA

SZEPESI ATTILA

Motetta

egy üres napot adj Uram
amikor nem történik semmi
felülhetek egy régi könyvet
Stellarium Rosarium

hallgathatom ahogy a szél zúg
elfeledt ódon éneket
elnézhetem a fecskék röptét
zsebeimből kirakhatom
a kutyafogat csigahéjat

itt sem vagyok csak mint a fák
reggeledem alkonjodom
rabtartó nyűgös lelkem nélkül
élhetek oly árnyékutalán
mint a mezők fűszálai
hegyek mélyén a cseppkövek